

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 193 (XXXVII) — Nr. 670

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 17 iulie 2025

SUMAR

Pagina

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Decizia nr. 65 din 25 februarie 2025 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 15 din Legea nr. 182/2016 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, precum și ale art. II alin. (6) din Legea nr. 182/2016 2-4

Decizia nr. 167 din 8 aprilie 2025 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, astfel cum au fost modificate prin art. IV pct. 37 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice 4-6

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

Decizia nr. 198 din 26 mai 2025 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)..... 7-15

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 65

din 25 februarie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 15 din Legea nr. 182/2016 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, precum și ale art. II alin. (6) din Legea nr. 182/2016

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionita Cochintu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioana-Codruța Dărăngă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 15 din Legea nr. 182/2016 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, precum și ale art. II alin. (6) din Legea nr. 182/2016, excepție ridicată de Alexandru Enache și de PFA Enache Alexandru în Dosarul nr. 7.811/197/2019 al Judecătoriei Brașov și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 361D/2020.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, întrucât nu sunt încălcate principiile și prevederile constituționale menționate în susținerea acesteia.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Sentința civilă nr. 12.070 din 20 decembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 7.811/197/2019, **Judecătoria Brașov a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 15 din Legea nr. 182/2016 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, precum și ale art. II alin. (6) din Legea nr. 182/2016, excepție**

ridicată de Alexandru Enache și de PFA Enache Alexandru într-o cauză întemeiată pe dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, cu modificările și completările ulterioare.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că dispozițiile criticate sunt contrare art. 45 din Constituție, deoarece restrângerea activităților economice pe care o persoană fizică le poate desfășura este susceptibilă de a conduce la încălcarea libertății economice a persoanei, fără a fi îndeplinite condițiile privind posibilitatea restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, cu precădere proporționalitatea măsurilor stabilite cu interesul urmărit.

6. **Judecătoria Brașov** opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât: (i) nu este încălcat art. 45 din Constituție, din moment ce orice întreprinzător are la dispoziție, atunci când decide să desfășoare o activitate economică licită, posibilitatea de a alege între dispozițiile Legii societăților nr. 31/1990 și cele ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008, în funcție de mărimea și complexitatea activității economice pe care intenționează să o desfășoare; persoana fizică autorizată, definită potrivit legii, își desfășoară activitatea folosind în principal forța de muncă și aptitudinile sale profesionale și nu poate cumula și calitatea de întreprinzător persoană fizică titular al unei întreprinderi individuale; prin prevederile supuse controlului de constituționalitate se reglementează posibilitatea ca, în realizarea obligației din textul criticat, persoana fizică autorizată să poată opta pentru modificarea formei de organizare, în condițiile și în termenul stabilite de lege; (ii) normele legale criticate nu aduc atingere nici dispozițiilor constituționale ale art. 53, în condițiile în care prin art. 135 din Constituție se consacră obligația statului de a asigura libertatea comerțului și crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție.

7. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul**, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale în materia libertății economice, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, întrucât legiuitorul are prerogativa de a stabili condițiile exercitării accesului liber al persoanei la o activitate economică, precum și libera inițiativă.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

C U R T E A,

examinând actul de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 16 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 328 din 25 aprilie 2008, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 15 din Legea nr. 182/2016 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 828 din 19 octombrie 2016, precum și ale art. II alin. (6) din Legea nr. 182/2016, care au următorul cuprins:

— Art. 16 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008: „(1) PFA poate avea în obiectul de activitate cel mult 5 clase de activități prevăzute de codul CAEN.”;

— Art. II alin. (6) din Legea nr. 182/2016: „(6) În termen de 60 de zile de la împlinirea termenului prevăzut la alin. (1), oficiul registrului comerțului radiază, din oficiu, persoanele fizice autorizate și întreprinderile individuale care nu și-au îndeplinit obligația prevăzută la alin. (1). Transferul drepturilor și obligațiilor din patrimoniul de afectatiune, dacă acesta a fost constituit, potrivit legii, se realizează cu respectarea drepturilor creditorilor asupra fiecărei mase patrimoniale.” Dispozițiile alin. (1) la care fac referite prevederile criticate au următorul cuprins: „(1) În termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a prezentei legi, persoanele fizice autorizate și întreprinderile individuale al căror număr de activități incluse în obiectul de activitate este mai mare decât cel prevăzut la art. 16 alin. (1), respectiv art. 24 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, cu modificările și completările ulterioare, inclusiv cu cele aduse prin prezenta lege, solicită oficiului registrului comerțului competent modificarea, în mod corespunzător, a mențiunilor din registrul comerțului referitoare la obiectul de activitate.”

12. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 45 — *Libertatea economică* și ale art. 53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile criticate reglementează aspecte ce țin de obiectul de activitate al persoanei fizice autorizate și de clasele de activități prevăzute de codul CAEN pe care le poate deține, astfel cum acestea au fost modificate prin art. I pct. 15 din Legea nr. 182/2016 în sensul limitării obiectului de activitate la cel mult 5 clase de activități prevăzute de codul CAEN. Având în vedere că această modificare intervine asupra unor norme care sunt deja în vigoare, legiuitorul, prin art. II din Legea nr. 182/2016, a stabilit anumite măsuri tranzitorii, care cuprind atât (i) obligația persoanelor fizice autorizate al căror număr de activități incluse în obiectul de activitate este mai mare decât cel prevăzut la art. 16 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 ca, în termen de 2 ani de la intrarea în vigoare a acestei legi, să solicite oficiului registrului comerțului competent modificarea, în mod corespunzător, a mențiunilor din

registrul comerțului referitoare la obiectul de activitate, cât și (ii) obligația oficiului registrului comerțului ca, în termen de 60 de zile de la împlinirea termenului anterefert, să radieze, din oficiu, persoanele fizice autorizate și întreprinderile individuale care nu și-au îndeplinit obligația în discuție, precum și (iii) statuarea că transferul drepturilor și obligațiilor din patrimoniul de afectatiune, dacă acesta a fost constituit, potrivit legii, se realizează cu respectarea drepturilor creditorilor asupra fiecărei mase patrimoniale.

14. Având în vedere acest context legislativ, autorul excepției de neconstituționalitate apreciază că se încalcă libertatea economică, aceasta fiind restrânsă fără a se ține seama de dispozițiile art. 45 și 53 din Constituție.

15. În ceea ce privește libertatea economică, Curtea reține că, potrivit art. 45 din Legea fundamentală, accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate, potrivit art. 45 din Constituție. Accesul liber la o activitate economică nu exclude, ci, dimpotrivă, implică stabilirea unor limite de exercitare a libertății economice, statul având obligația să impună reguli de disciplină economică, iar legiuitorul având competența să stabilească sancțiunile corespunzătoare pentru nerespectarea acestora (Decizia nr. 362 din 25 martie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 328 din 18 mai 2010). Mai mult, Curtea a învederat că principiul libertății economice nuanțează un drept absolut al persoanei, ci este condiționat de respectarea limitelor stabilite de lege, limite ce urmăresc asigurarea unei anumite discipline economice ori protejarea unor interese generale, precum și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale tuturor (a se vedea în acest sens Decizia nr. 162 din 8 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 272 din 19 aprilie 2011).

16. Astfel, accesul liber al persoanelor la o activitate economică se desfășoară în condițiile prestabilite de către legiuitor, în virtutea art. 61 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia „Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării”. Or, dispozițiilor constituționale ale art. 45 și ale art. 61 alin. (1) li se subsumează și prevederile criticate în prezenta cauză, iar modificările operate asupra dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 și stabilirea unor norme precum cele cuprinse în art. II alin. (6) din Legea nr. 182/2016 nu au semnificația încălcării libertății economice, ci, dimpotrivă, se circumscriu libertății economice, astfel că, din această perspectivă, excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În concret, reconfigurarea cadrului legal în care persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale își pot desfășura activitatea economică, în sensul reducerii obiectului de activitate la un anumit număr de activități prevăzute în codul CAEN sau, după caz, în sensul autorizării exercitării unei anumite activități, nu poate echivala cu încălcarea acestor norme fundamentale, ci reprezintă expresia opțiunii legiuitorului, manifestată în marja sa de apreciere cu privire la reglementarea formelor și condițiilor în care persoanele pot desfășura activități economice legale.

17. În ceea ce privește dispozițiile art. 53 din Legea fundamentală, menționate în susținerea excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că, potrivit jurisprudenței sale dezvoltate în dinamica controlului de constituționalitate, acestea nu au incidență în cauză, nefiind aplicabilă ipoteza prevăzută de normele constituționale invocate, deoarece dispozițiile criticate nu reglementează cu privire la restrângerea exercițiului vreunui drept sau al vreunei libertăți fundamentale în sensul prevăzut de textul constituțional (Decizia nr. 267 din 4 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 774 din 25 august 2020, paragraful 26).

18. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Alexandru Enache și de PFA Enache Alexandru în Dosarul nr. 7.811/197/2019 al Judecătorei Brașov și constată că dispozițiile art. 16 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 15 din Legea nr. 182/2016 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, precum și ale art. II alin. (6) din Legea nr. 182/2016 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Brașov și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 25 februarie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,

Ionița Cochînțu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 167

din 8 aprilie 2025

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, astfel cum au fost modificate prin art. IV pct. 37 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ionița Cochînțu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, excepție ridicată de către instanța judecătorească, din oficiu, în Dosarul nr. 36.535/3/2019 al Tribunalului București — Secția a VI-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.191D/2020.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, ca neîntemeiată, având în vedere că dispozițiile criticate au mai fost supuse controlului de constituționalitate, sens în care menționează jurisprudența Curții Constituționale în materie, spre exemplu, Decizia nr. 468 din 15 octombrie 2024, și nu au intervenit elemente noi, care să conducă la schimbarea acestei jurisprudențe.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 17 iulie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 36.535/3/2019, **Tribunalul București — Secția a VI-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de**

Soluționare a Contestațiilor, excepție ridicată de către instanța judecătorească, din oficiu, într-o cauză întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 101/2016.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 101/2016 sunt neconstituționale, în raport cu art. 21 din Constituție, coroborat cu art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, întrucât impunerea, prin acestea, a unei valori excesive a taxei judiciare de timbru prin raportare la valoarea estimată a contractului, indiferent de valoarea pretențiilor ce sunt efectiv solicitate în fața instanței de judecată, este de natură să aducă atingere dreptului de acces la instanță și să descurajeze promovarea unei astfel de cereri și, prin urmare, restrânge acest drept. Dispozițiile legale supuse controlului sunt și discriminatorii, deoarece atât persoanele care solicită întreaga contravaloare a contractului, cât și cele care solicită numai o parte sunt supuse aceleiași tratament juridic și trebuie să plătească aceeași taxă judiciară de timbru, fără a se avea în vedere situațiile diferite în care aceste persoane se află. În contextul criticilor de neconstituționalitate este învederată jurisprudența Curții Constituționale în materia principiilor menționate în susținerea excepției de neconstituționalitate.

6. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

7. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

8. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

9. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016. În dinamica legislativă, prevederile criticate au fost modificate, succesiv, prin mai multe acte normative, nemaifiind păstrate nici structura articolului și nici soluția legislativă criticată în prezenta cauză. Prin urmare, având în vedere Decizia Curții Constituționale nr. 766 din 15 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 549 din 3 august 2011, Curtea urmează să exercite controlul de constituționalitate asupra prevederilor criticate în forma în care au produs efecte în cauza aflată pe rolul instanței de judecată. Așa cum reiese din încheierea de sesizare, în cauză au fost incidente dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 101/2016, astfel cum au fost modificate prin art. IV pct. 37 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 459 din 4 iunie 2018, care au următorul cuprins: „(1) *Cererile introduse la instanțele judecătorești potrivit prevederilor prezentului capitol se taxează, în funcție de valoarea estimată a contractului, după cum urmează: a) până la 100.000.000 lei inclusiv — 2%;*”.

10. În susținerea neconstituționalității acestor dispoziții legale sunt invocate prevederile constituționale ale art. 21 — *Accesul liber la justiție*, ale art. 16 — *Egalitatea în drepturi* și ale art. 53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*. De asemenea, sunt menționate dispozițiile art. 6 referitoare la dreptul la un proces echitabil și la garanțiile procesuale ce decurg din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

11. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că soluția legislativă criticată a mai format obiect al controlului de constituționalitate, din perspectiva unor critici similare, în acest sens fiind, spre exemplu, Decizia nr. 827 din 17 noiembrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 587 din 11 iunie 2021, Decizia nr. 189 din 31 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 879 din 7 septembrie 2022, Decizia nr. 221 din 28 aprilie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 1 august 2022, sau Decizia nr. 242 din 3 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 879 din 7 septembrie 2022, Decizia nr. 468 din 15 octombrie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 112 din 7 februarie 2025, prin care s-a constatat conformitatea acestora cu Legea fundamentală.

12. În esență, din perspectiva criticilor formulate, prin jurisprudența precitată, Curtea a reținut că, în ceea ce privește înțelesul dispozițiilor art. 21 din Constituție, în mod constant a statuat că principiul privind accesul liber la justiție semnifică faptul că orice persoană poate sesiza instanțele judecătorești în cazul în care consideră că drepturile, libertățile sau interesele sale legitime au fost încălcate, iar nu faptul că acest acces nu poate fi supus niciunei condiționări (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, sau Decizia nr. 242 din 3 mai 2022, precitată, paragrafele 12-16). De asemenea, accesul liber la justiție nu presupune gratuitatea actului de justiție și, implicit, nici realizarea unor drepturi pe cale judecătorească în mod gratuit, în cadrul mecanismului statului, activitatea autorității judecătorești corespunzând asigurării unui serviciu public ale cărui costuri sunt suportate de la bugetul de stat. În consecință, legiuitorul este îndreptățit să instituie taxe judiciare de timbru, pentru a nu afecta bugetul de stat prin costurile procedurii judiciare deschise de părțile aflate în litigiu. Cheltuielile ocazionate de realizarea actului de justiție sunt cheltuieli publice, la a căror acoperire, potrivit art. 56 din Constituție, cetățenii sunt obligați să contribuie prin impozite și taxe, stabilite în condițiile legii (Decizia nr. 852 din 18 decembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 21 iunie 2019, paragraful 15).

13. Curtea observă că dispozițiile legale criticate stabilesc modalitatea de calcul al taxelor judiciare de timbru aplicabile sistemului de remedii judiciare în materia privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii și care reprezintă un procent din valoarea estimată a contractului, în contextul în care acesta are o valoare anume stabilită potrivit legii [în dinamica legislativă fiind, spre exemplu, de: până la 450.000 lei inclusiv — 2%; până la 100.000.000 lei inclusiv — 2%; peste 100.000.000 lei — 1%; în prezent, la art. 56, statuându-se astfel: cererile introduse la instanțele judecătorești potrivit prevederilor prezentului capitol se taxează cu 2% din valoarea cererii, dar nu mai mult de 100.000.000 lei; cererile neevaluabile în bani formulate potrivit acestei legi se taxează cu 450 lei; recursul/apelul se taxează cu 50% din taxa prevăzută la alin. (1) și/sau alin. (2), după caz; sunt scutite de taxa judiciară de timbru prevăzută la alin. (1) și/sau alin. (2) recursurile/apelurile formulate de autoritățile contractante], și al căror quantum va fi stabilit și aplicat de către instanța judecătorească

în funcție de particularitatea fiecărei spețe, de destinatarii normei prevăzuți de lege, de etapa procesuală incidentă, în acord cu scopul legii în ansamblu.

14. Față de acest cadru legislativ, Curtea a învederat că legiuitorul are deplina legitimitate constituțională să impună taxe judiciare de timbru fixe sau calculate la valoare în funcție de obiectul litigiului, întrucât stabilirea modalității de plată a taxelor judiciare de timbru, ca, de altfel, și a cuantumului acestora este o opțiune a acestuia, ce ține de politica legislativă fiscală (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr. 626 din 9 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 5 martie 2019, paragraful 19). De asemenea, acest aspect nu este de natură să afecteze accesul liber la justiție, ca drept fundamental, deoarece, astfel cum instanța de contencios constituțional a statuat prin numeroase decizii, nicio dispoziție constituțională nu interzice stabilirea taxelor de timbru în justiție, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorităților judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție (spre exemplu, Decizia nr. 832 din 11 octombrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 824 din 7 decembrie 2012).

15. Totodată, Curtea observă că în cadrul aceluiași articol din care fac parte și dispozițiile legale criticate se stipulează că persoana care a formulat cerere potrivit prevederilor acestui articol poate beneficia, dacă solicită, de facilități sub formă de reduceri, eşalonări sau amânări pentru plata taxelor judiciare de timbru datorate, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 29 iunie 2013, cu modificările și completările ulterioare [art. 56 alin. (4) din Legea nr. 101/2016]. De asemenea, potrivit legii și jurisprudenței instanței de contencios constituțional, echivalentul taxelor judiciare de timbru este integrat în valoarea cheltuielilor de judecată stabilite de instanța de judecată prin hotărârea pe care o pronunță în cauză, plata acestora revenind părții care cade în pretenții (a se vedea Decizia nr. 231 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 483 din 29 iunie 2016, paragraful 17). Prin urmare, față de acest context legislativ, Curtea, prin Decizia nr. 189 din 31 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 879 din 7 septembrie

2022, paragraful 19, a reținut că, în practică, prevederile criticate își au înrăurirea prin interpretare și aplicare în coroborare cu alte norme din dreptul comun în materia taxelor judiciare de timbru, reprezentate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013, în măsura compatibilității acestora, spre exemplu, cu art. 31 alin. (1) din această ordonanță de urgență, care prevede că determinarea, în concret, a cuantumului taxelor judiciare de timbru pentru acțiunile și cererile introduse la instanțele judecătorești se face de către instanța de judecată, desigur ținând seama de natura juridică a litigiului, a acțiunilor și a cererilor.

16. Curtea a apreciat că toate cele prezentate mai sus se circumscriu dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt cele prevăzute numai prin lege, iar, în conformitate cu prevederile art. 129 din Legea fundamentală, împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii. Astfel, în virtutea acestei investiții constituționale, legiuitorul are competența de a adopta reglementări cu caracter general sau special, derogatoriu, cu aplicabilitate în anumite situații, în mod egal, pentru toți cei interesați în exercitarea drepturilor constituționale și legale (Decizia nr. 468 din 15 octombrie 2024, precitată, paragraful 19).

17. Prin urmare, Curtea constată că nu pot fi reținute criticile formulate, întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să justifice reconsiderarea jurisprudenței în materie a Curții Constituționale, iar soluția și argumentele cuprinse în deciziile amintite își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

18. Referitor la dispozițiile art. 53 din Legea fundamentală, menționate în susținerea excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale dezvoltate în dinamica controlului de constituționalitate, acestea nu au incidentă în cauză, nefiind aplicabilă ipoteza prevăzută de normele constituționale invocate, deoarece prevederile criticate nu reglementează cu privire la restrângerea exercițiului vreunui drept sau al vreunei libertăți fundamentale în sensul prevăzut de textul constituțional (Decizia nr. 267 din 4 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 774 din 25 august 2020, paragraful 26), ci vizează aspecte ce țin de modalitatea de stabilire a taxelor judiciare de timbru în materia achizițiilor publice.

19. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de către instanța judecătorească, din oficiu, în Dosarul nr. 36.535/3/2019 al Tribunalului București — Secția a VI-a civilă și constată că dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, astfel cum au fost modificate prin art. IV pct. 37 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 45/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative cu impact asupra sistemului achizițiilor publice, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a VI-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 8 aprilie 2025.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Ionița Cochintu

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 198

din 26 mai 2025

Dosar nr. 2.739/1/2024

Mariana Constantinescu	— vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Carmen Elena Popoiag	— președintele Secției I civile
Adina Oana Surdu	— președintele Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— pentru președintele Secției de contencios administrativ și fiscal
Cristina Truțescu	— judecător la Secția I civilă
Ileana Ruxandra Tirică	— judecător la Secția I civilă
Mihai Andrei Negoescu-Gândac	— judecător la Secția I civilă
Dorina Zeca	— judecător la Secția I civilă
Gheorghe Liviu Zidaru	— judecător la Secția I civilă
Mărioara Isailă	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Simona Maria Zarafiu	— judecător la Secția a II-a civilă
Mihaela Mîneran	— judecător la Secția a II-a civilă
Liliana Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Doina Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Mihaela Voinescu	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Maria Ilie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Mădălina Elena Vladu-Crevon	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, investit cu soluționarea Dosarului nr. 2.739/1/2024, este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 35 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările și completările ulterioare (*Regulamentul*).

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Mariana Constantinescu, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna magistrat-asistent Mihaela Lorena Repana, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 36 din Regulament.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă, în Dosarul nr. 1.800/118/2023, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar a fost depus raportul întocmit de judecătorii-raportori, care a fost comunicat, conform art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind formulat un punct de vedere de către apelantul-reclamant.

6. Constatând că nu sunt chestiuni prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă a dispus, prin încheierea din 9 octombrie 2024, în Dosarul nr. 1.800/118/2023, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007 privind Statutul personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România, cu modificările și completările ulterioare:

— pentru actualizarea anuală, din oficiu, a pensiei de serviciu pentru perioada ianuarie 2016-iulie 2017 sunt aplicabile procentele de majorare a punctului de pensie stabilite prin art. 14 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare, art. 12 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, aprobată prin Legea nr. 152/2017, respectiv art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 2/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 137/2017;

— după comunicarea de către Institutul Național de Statistică a ratei medii anuale a inflației, ulterior datei de 1 ianuarie a anului în care a avut loc actualizarea, din oficiu, a pensiei de serviciu, cu ultima rată medie a inflației cunoscută și comunicată, casa teritorială de pensii competentă este obligată să revizuiască pensia de serviciu prin aplicarea retroactivă a ratei medii anuale a inflației comunicată de Institutul Național de Statistică corespunzătoare anului pentru care a operat deja actualizarea.

8. Sesizarea a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la 25 noiembrie 2024 cu nr. 2.739/1/2024, termenul de judecată fiind stabilit pentru data de 26 mai 2025.

II. Dispozițiile legale care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

9. **Legea nr. 223/2007 privind Statutul personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România, cu modificările și completările ulterioare** (Legea nr. 223/2007):

Art. 42⁵. — În forma inițială, așa cum a fost introdus prin art. I pct. 1 din Legea nr. 83/2015 pentru completarea Legii nr. 223/2007 privind Statutul personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România:

„Pensia de serviciu se actualizează, din oficiu, în fiecare an, odată cu modificarea valorii punctului de pensie, cu procentul corespunzător ratei inflației utilizat la stabilirea valorii punctului de pensie, conform prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare.”

Art. 42⁵. — În forma actuală, astfel cum a fost modificat prin art. I din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu:

„Pensia de serviciu se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și comunicat de Institutul Național de Statistică. Dacă în urma actualizării rezultă o pensie mai mică, se păstrează pensia aflată în plată.”

10. **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare** (O.U.G. nr. 57/2015):

„**Art. 14.** — (1) Prin derogare de la prevederile art. 102 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, în anul 2016 valoarea punctului de pensie se majorează cu 5% și este de 871,7 lei. (...)”

11. **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, aprobată prin Legea nr. 152/2017** (O.U.G. nr. 99/2016):

„**Art. 12.** — (1) În anul 2017 valoarea punctului de pensie se majorează cu 5,25% și este de 917,5 lei, potrivit prevederilor art. 102 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare. (...)”

12. **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 2/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 137/2017** (O.U.G. nr. 2/2017):

„**Art. 2.** — (1) Începând cu data de 1 iulie 2017, prin derogare de la prevederile art. 102 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, valoarea punctului de pensie, stabilit potrivit art. 12 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016, se majorează cu 9% și este de 1.000 lei. (...)”

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept supusă interpretării

13. Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului Constanța — Secția I civilă la data de 6 martie 2023, cu nr. 1.800/118/2023, reclamantul a solicitat, în contradictoriu cu pârâta casa teritorială de pensii:

— actualizarea pensiei de serviciu din ianuarie 2016, cu procentul de 5% conform O.U.G. nr. 57/2015; din ianuarie 2017, cu procentul de 5,25% conform O.U.G. nr. 99/2016; din iulie 2017, cu procentul de 9% conform O.U.G. nr. 2/2017;

— actualizarea pensiei de serviciu pentru perioada ianuarie 2018-decembrie 2018 cu: 1,30% — începând cu 1 ianuarie 2018; 4,60% — începând cu 1 ianuarie 2019; 3,80% — începând cu 1 ianuarie 2020;

— obligarea pârâtei la achitarea diferențelor de pensie de serviciu rezultate pentru perioada 1 ianuarie 2016 — în prezent, actualizate cu dobânda legală calculată de la scadența fiecărei obligații până la data plății efective;

— obligarea pârâtei la recalcularea pensiei de asigurări sociale, cu utilizarea stagiului complet de cotizare de 25 de ani și cu acordarea punctajelor suplimentare pentru grupele și condițiile superioare, începând cu 1 octombrie 2018, conform art. 169² din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 263/2010).

14. În motivare, reclamantul a arătat că este titularul unei pensii de serviciu în baza Legii nr. 83/2015 pentru completarea Legii nr. 223/2007 privind Statutul personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România (Legea nr. 83/2015), potrivit deciziei de pensionare emise la data de 16 septembrie 2015.

15. Cu privire la primul capăt de cerere, reclamantul a arătat că finalitatea adoptării ordonanțelor de urgență menționate este stabilirea unui alt quantum de majorare a punctului de pensie pentru destinatarii acestor acte normative, derogator de la cel stabilit prin norma generală, indiferent dacă se menționează sau nu expres că procentele de majorare se acordă prin derogare de la dispozițiile art. 102 din Legea nr. 263/2010.

16. Atât timp cât a fost stabilită prin act normativ cu caracter special în raport cu norma generală, derogarea poate privi atât valoarea concretă cu care trebuie actualizate drepturile de pensie, cât și momentul de la care trebuie să se facă actualizarea. În acest sens, prin O.U.G. nr. 2/2017 s-a stabilit un alt moment de la care să se facă actualizarea, respectiv 1 iulie 2017.

17. Dispozițiile art. 102 din Legea nr. 263/2010 — în vigoare în perioada de referință dedusă judecății (în prezent abrogate) — nu făceau altceva decât să stabilească modalitatea concretă de actualizare a tuturor pensiilor din sistemul public acordate în temeiul Legii nr. 263/2010. Nu există niciun temei legal pentru a aplica cu prioritate aceste norme generale, în detrimentul celor speciale care reglementează expres situația reclamantului, beneficiar al pensiei de serviciu în baza dispozițiilor Legii nr. 83/2015.

18. Cu privire la capătul al doilea de cerere, reclamantul a invocat dispozițiile art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, introduse prin Legea nr. 83/2015.

19. Cu privire la capătul al treilea de cerere, reclamantul a susținut că în patrimoniul său s-a produs un prejudiciu constând în diferența dintre pensia cuvenită și cea efectiv încasată, motiv pentru care se impune ca pârâta să îi plătească diferențele de pensie rezultate din aplicarea actualizărilor anterior menționate și pensia efectiv încasată, începând cu scadența fiecărei plăți și până la plata efectivă a acestora.

20. Cu privire la capătul 4 de cerere, reclamantul a arătat că pensia de asigurări sociale este determinată prin raportare la stagiul complet de cotizare de 35 de ani, așa cum rezultă și din decizia sa de pensionare, or, în cadrul Legii nr. 263/2010 se prevăd norme de excepție cu privire la determinarea stagiului complet de cotizare care se aplică cu prioritate față de reglementările de drept comun.

21. Astfel, reclamantul a arătat că are o vechime de 38 de ani în locurile de muncă prevăzute de art. 30 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 263/2010, respectiv cu încadrarea în anexa nr. 1 la lege, iar conform art. 56 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 263/2010, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 221/2018, în vigoare începând cu 2 august 2018, pentru locurile de muncă prevăzute la art. 30 alin. (1) lit. d), stagiul complet de cotizare este de 25 de ani.

22. În concluzie, reclamantul a arătat că este justificată cererea ca începând cu 1 octombrie 2018 să fie utilizat stagiul complet de cotizare de 25 de ani și să i se acorde punctajele suplimentare pentru grupele superioare de muncă, respectiv începând cu data intrării în vigoare a Legii nr. 221/2018 prin care s-a modificat, respectiv completat Legea nr. 263/2010 în ceea ce privește dispozițiile art. 56 alin. (1) lit. c) și art. 169².

23. Prin întâmpinare, pârâta a solicitat respingerea acțiunii.

24. Prin Sentința civilă nr. 3.823 din 19 decembrie 2023, Tribunalul Constanța a respins cererea de chemare în judecată, ca neîntemeiată.

25. În privința capătului 4 al cererii, s-a constatat că, prin cererea adresată pârâtei la data de 5 mai 2022, reclamantul a solicitat recalcularea drepturilor de pensie de asigurări sociale, cu utilizarea unui stagiul complet de cotizare de 25 de ani și cu acordarea punctajelor suplimentare aferente grupelor superioare de muncă.

26. Reclamantul a fost înscris la pensie conform deciziei din 1 septembrie 2004, în baza Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 19/2000*), fiindu-i recunoscută o perioadă de 21 de ani, ca fiind lucrată în grupa I de muncă.

27. Din oficiu, reclamantului i s-a emis decizia de revizuire din 20 iulie 2011, prin care i s-a stabilit un punctaj mediu anual suplimentar convenit pentru grupa de muncă, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 100/2008 pentru completarea Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, aprobată prin Legea nr. 154/2009 (*O.U.G. nr. 100/2008*).

28. Prima instanță a observat că, începând cu data de 1 iunie 2015 și până în prezent, reclamantul este beneficiarul unei pensii de serviciu în baza Legii nr. 83/2015, astfel că, din moment ce se vrea recalcularea pensiei de asigurări sociale, *de plano* solicitarea se impune a fi respinsă ca neîntemeiată, din moment ce în plată este o pensie de serviciu, stabilită potrivit dispozițiilor din legea specială.

29. Totodată, instanța de fond a reținut că, și dacă s-ar aprecia că solicitarea reclamantului nu ar trebui respinsă pentru acest motiv, ea este oricum neîntemeiată, față de următoarele aspecte:

30. Reținând incidența prevederilor art. 169¹ și 169² din Legea nr. 263/2010, instanța de fond a constatat că dispozițiile art. 169¹ alin. (2) nu sunt aplicabile în speță, având în vedere că reclamantul a beneficiat de majorarea punctajelor anuale, după cum rezultă din decizia de revizuire emisă la 20 iulie 2011.

31. Față de dispozițiile art. 56 alin. (3) din Legea nr. 263/2010 coroborate cu cele ale art. II din Legea nr. 221/2018, cum reclamantul pretinde aplicarea unui stagiul complet de cotizare de 25 de ani în temeiul dispozițiilor art. 56 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 263/2010, reținând că de aceste prevederi beneficiază, din oficiu, și persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis în perioada 1 ianuarie 2011 și data intrării în vigoare a Legii nr. 221/2018, iar reclamantului i s-au deschis drepturile de pensie în anul 2004, rezultă, cu evidență, că nu este îndreptățit a beneficia de un stagiul complet de cotizare de 25 de ani.

32. În ceea ce privește solicitarea reclamantului de la primul petit al acțiunii, referitoare la majorarea valorii punctului de pensie, prima instanță a reținut că, din chiar cupoanele de pensie depuse de reclamant la dosar, rezultă cu evidență că acesta a beneficiat de majorarea valorii punctului de pensie solicitată.

33. În ceea ce privește solicitarea de la petitul 2 al acțiunii, vizând actualizarea pensiei de serviciu cu rata medie anuală a inflației, pentru perioada cuprinsă între ianuarie 2018 și anul 2020 inclusiv, prima instanță a reținut, față de înscrisul comunicat la dosar de Institutul Național de Statistică și în raport cu considerentele de la paragrafele 63-65 ale Deciziei nr. 61 din 26 octombrie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție —

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 132 din 9 februarie 2021, că, din moment ce indicele de inflație nu fusese comunicat de Institutul Național de Statistică la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea, nici pârâta nu avea obligația actualizării pensiei de serviciu cu indicele de inflație.

34. Din moment ce primele două capete de cerere au fost găsite neîntemeiate, pe cale de consecință, prima instanță a respins și cel de-al treilea petit privind acordarea diferențelor de drepturi de pensie.

35. Prin cererea de apel formulată, reclamantul a susținut, referitor la primul capăt de cerere, că prima instanță nu s-a pronunțat asupra lucrului cerut și cu care a fost investită, respectiv actualizarea pensiei de serviciu, neexistând o cercetare a acestui petit, între considerentele hotărârii și obiectul acțiunii neexistând nicio minimă legătură.

36. În continuare, apelantul-reclamant a reiterat apărările formulate în primă instanță și rămase necercetate de către tribunal, susținând că, din situația sumelor efectiv încasate, nu rezultă că pârâta ar fi actualizat pensia sa de serviciu cu procente specificate expres în ordonanțele de urgență indicate în primul capăt de cerere.

37. Ulterior însă, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2017 privind modificarea și completarea unor acte normative din domeniul pensiilor de serviciu (*O.U.G. nr. 59/2017*) s-a revenit la actualizarea pensiei cu procentul reprezentând rata inflației începând cu ianuarie 2018, concluzia juridică clară fiind aceea că pe perioada anterioară intrării în vigoare a *O.U.G. nr. 59/2017* au avut incidență directă *O.U.G. nr. 57/2015*, *O.U.G. nr. 99/2016* și *O.U.G. nr. 2/2017*, solicitarea reclamantului din primul capăt de cerere fiind legală și temeinică.

38. Cu privire la petitul 2 din acțiune, apelantul-reclamant a susținut că instanța de fond în mod greșit a avut în vedere considerentele Deciziei nr. 61 din 26 octombrie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în condițiile în care, în raport cu dispozițiile art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă, aceasta nu are nicio valoare juridică, soluția fiind de respingere, ca inadmisibilă, a sesizării.

39. În subsidiar, apelantul a arătat că, dacă ar fi dorit să dea o minimă eficiență acestei decizii, instanța de fond trebuia să observe că, inclusiv în această variantă, se impune actualizarea pensiei sale de serviciu cu un decalaj de un an, ceea ce ar fi determinat admiterea acțiunii și actualizarea pensiei de serviciu pe perioada 2018-2020, conform Deciziei nr. 61 din 26 octombrie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

40. Cu privire la petitul 3 din acțiune, în rejudecare în apel, apelantul-reclamant a solicitat, de asemenea, admiterea acestuia, pentru motivele arătate în fața primei instanțe.

41. În ceea ce privește soluția de respingere a petitului 4 din acțiune, apelantul-reclamant a arătat că, deși încasează pensia de serviciu, are interesul de a avea o pensie de asigurări sociale corect determinată, având în vedere fluctuația legislației din materia pensiilor din ultimii 15 ani, existând posibilitatea ca, urmare a impozitării și suprataxării pensiei de serviciu, pensia de asigurări sociale să depășească în viitorul apropiat cuantumul pensiei de serviciu, având în vedere creșterea anuală a valorii punctului de pensie.

42. Conform art. 42⁴ alin. (2) din Legea nr. 223/2007, în sarcina intimatei-pârâte există obligația constantă de a face comparația între pensia de asigurări sociale și pensia de serviciu și de a pune în plată, întotdeauna, cuantumul cel mai avantajos pensionarului.

43. De asemenea, a susținut că de prevederile Legii nr. 221/2018 beneficiază și persoanele care s-au pensionat anterior datei de 1 ianuarie 2011, intenția legiuitorului fiind ca aceste beneficii să fie acordate tuturor pensionarilor, fără discriminare, inclusiv celor care și-au deschis dreptul de pensie începând cu data de 1 ianuarie 2011, fără a exista vreo rațiune

de excludere a celor ale căror drepturi au fost deschise anterior acestei date când a intrat în vigoare Legea nr. 263/2010.

44. Apelantul-reclamant a susținut că are dreptul la recalcularea pensiei de asigurări sociale cu utilizarea stagiului complet de cotizare de 25 de ani și cu acordarea punctajelor pentru grupele superioare de muncă, începând cu data de 1 octombrie 2018, fiindu-i aplicabile și dispozițiile art. 169¹ din Legea nr. 263/2010, ca urmare a faptului că dreptul la pensie pentru limită de vârstă i-a fost stabilit inițial începând cu anul 2004.

45. Suplimentar, apelantul-reclamant a solicitat să fie avute în vedere și dezlegările date prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1037 din 6 decembrie 2018.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării cu privire la admisibilitatea procedurii

46. Completul de judecată al instanței de trimitere a arătat, în ceea ce privește situația de fapt conturată până la momentul sesizării, că din susținerile reclamantului rezultă că nu a beneficiat de actualizarea pensiei în perioada ianuarie 2016-decembrie 2017 și a beneficiat de actualizarea pensiei de serviciu, dar în raport cu rata medie a inflației astfel cum era cunoscută la data de 1 ianuarie a fiecărui an, începând cu anul 2018, adică indicii de inflație calculat nu pentru anul precedent, ci pentru anul anterior acestuia.

47. Referitor la Decizia nr. 61 din 26 octombrie 2020, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, sesizarea privind interpretarea dispozițiilor art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, a reținut că, deși sesizarea a fost respinsă, instanța supremă a explicat în considerente că opinia corectă este cea în sensul că actualizarea pensiei se face în raport cu rata medie anuală a inflației, astfel cum este cunoscută la începutul anului în care are loc actualizarea, aceasta putând fi stabilită și pentru o perioadă anterioară anului precedent, nu neapărat pentru anul precedent datei actualizării, dată la care nu este cunoscut acest indicator pentru anul anterior. În esență, s-a avut în vedere că rata medie a inflației nu poate fi transformată într-un element de calcul determinabil.

48. Problemele care se pun în cauza de față, în acest context, sunt însă diferite de chestiunea avută în vedere de instanța supremă în soluționarea precedentei sesizări, în limitele acesteia, în sensul că prima problemă se pune în raport cu forma inițială a textului legal supus interpretării, iar a doua problemă se pune după intrarea în vigoare a O.U.G. nr. 59/2017 care a modificat textul art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007.

49. Astfel, referitor la prima întrebare din sesizare, instanța de trimitere a învederat că, în raport cu forma inițială a textului legal, se pune problema dacă, în cazul pensiilor reglementate prin Legea nr. 223/2007, sunt aplicabile dispozițiile art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2015, art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2016, respectiv art. 2 alin. (1) din O.U.G. nr. 2/2017.

50. Prevederile art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007 trimiteau în mod expres la prevederile Legii nr. 263/2010, în mod implicit la prevederile art. 102 alin. (2) din această lege.

51. Întrucât nu puteau fi aplicate prevederile art. 102 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 tot din cauza lipsei datelor statistice privind rata medie a inflației în anul anterior, începând cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobată prin Legea nr. 3/2013, cu modificările și completările ulterioare (O.U.G. nr. 1/2013), valoarea punctului de pensie a fost stabilită prin acte normative, inclusiv prin dispozițiile art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2015, art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2016, respectiv art. 2 alin. (1) din O.U.G. nr. 2/2017, sub forma majorării acestei valori.

52. În ce privește cea de-a doua întrebare din sesizare, în condițiile în care rata medie anuală a inflației, ca indicator definitiv, este calculată după o perioadă mai mare, dar este

comunicată, la un moment dat, nu se mai pune problema ca instanța să determine ea însăși acest indicator, ci este vorba de un indicator cunoscut în sensul legii, dar cu o anumită întârziere.

53. În acest context se pune problema dacă, după comunicarea indicelui de inflație pentru anul anterior, ulterior datei la care a avut loc actualizarea pensiei cu rata medie a inflației cunoscute (care nu este calculată pentru anul anterior la acel moment, ci pentru anul precedent celui anterior recalculării), casa teritorială de pensii ar trebui să opereze o revizuire a pensiei de serviciu prin folosirea noului indicator definitiv cunoscut — rata medie a inflației pentru anul anterior.

54. Instanța de sesizare a apreciat că, din această perspectivă, problemele de drept sunt noi și prezintă o complexitate suficientă.

55. În concluzie, s-a considerat că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

V. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

56. Apelantul-reclamant a considerat că nu se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, apreciind că prima chestiune nu constituie o veritabilă problemă de drept, în condițiile în care există suficiente texte de lege care sunt clare și ale căror interpretare și aplicare revin judecătorului cauzei, prin raportare la situația de fapt particulară rezultată din probatoriul administrat.

57. Și în ceea ce privește cea de-a doua chestiune din sesizare, apelantul-reclamant a apreciat că nu se impune sesizarea instanței supreme, întrucât nu ar determina decât o tergiversare nejustificată a cauzei, fără a conduce la o lămurire efectivă, întrucât vizează aspecte ce urmează a fi soluționate de judecătorul cauzei, având în vedere că instanța supremă deja a respins, ca inadmisibilă, o sesizare similară prin Decizia nr. 61 din 26 octombrie 2020.

58. Intimata-pârâtă nu a formulat un punct de vedere.

59. După comunicarea raportului întocmit în cauză, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, a fost formulat un punct de vedere de către apelantul-reclamant prin care a fost de acord cu opinia judecătorilor-raportori.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

60. Cu privire la prima problemă de drept, instanța de trimitere a arătat că dispozițiile art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, în forma inițială, trimiteau în mod expres la Legea nr. 263/2010, în mod implicit la art. 102 alin. (2) din această lege.

61. Aceste prevederi, la rândul lor, nu puteau fi aplicate tocmai pentru că la începutul unui an nu se cunosc indicatorii statistici necesari pentru actualizarea pensiei, aceștia nefiind calculați și comunicați.

62. Acest fapt rezultă din preambulul O.U.G. nr. 1/2013 în care s-au arătat următoarele: „(...) ținând cont de faptul că indicatorii în raport cu care se majorează anual valoarea punctului de pensie și se calculează indicii de corecție, realizați pe anul precedent, nu sunt cunoscuți la începutul anului calendaristic,

în vederea corelării prevederilor Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare, cu data la care instituțiile competente fac publice valorile unor indicatori utilizați la stabilirea valorii punctului de pensie și a indicelui de corecție și pentru acordarea drepturilor prevăzute de lege (...)”.

63. Din acest motiv, prin art. II al acestui act normativ, s-a stabilit valoarea punctului de pensie pentru anul 2013, suplinind lipsa datelor privind rata inflației în anul anterior.

64. În continuare, în anii următori, prin acte normative speciale, inclusiv cele indicate în prezenta sesizare, s-a stabilit anual valoarea punctului de pensie.

65. Din acest punct de vedere, suplinind aplicarea formulei de calcul din art. 102 alin. (2) din Legea nr. 263/2010, dispozițiile art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2015, art. 12 alin. (1) din O.U.G.

nr. 99/2016, respectiv art. 2 alin. (1) din O.U.G. nr. 2/2017 ar putea fi considerate aplicabile și pentru actualizarea pensiilor de serviciu potrivit art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007.

66. Totuși, este de remarcat faptul că, în cuprinsul acestor prevederi, se face referire în mod expres la alin. (2) la pensiile reglementate de Legea nr. 223/2015, ceea ce ar putea indica intenția legiuitorului de a aplica aceste majorări doar acestor categorii de pensii, iar nu și celorlalte pensii de serviciu.

67. Cu privire la a doua problemă de drept, instanța de sesizare a arătat că este adevărat că textul legal nu prevede actualizarea în raport cu rata medie a inflației din anul precedent, însă nici art. 102 alin. (2) din Legea nr. 263/2010 nu facea o astfel de referire și, totuși, în preambulul O.U.G. nr. 1/2013 se argumentează pornind tocmai de la această interpretare, și anume că actualizarea trebuie să aibă în vedere rata inflației din anul precedent, iar nu din anii anteriori.

68. Se poate argumenta că legiuitorul, deși face referire la rata medie a inflației cunoscută, nu indică faptul că ar fi vorba de ultimul indicator cunoscut. În aceste condiții, s-ar putea ajunge la concluzia că actualizarea se poate face în raport cu orice indicator cunoscut al inflației din anii anteriori, ales arbitrar de casele teritoriale de pensii, ceea ce, în mod evident, nu poate fi acceptat, scopul actualizării cu rata inflației fiind menținerea puterii de cumpărare a pensiei în raport cu evoluția inflației.

69. Ca urmare, folosind metoda reducerii la absurd, dar și interpretarea sistematică și istorico-teleologică, s-ar putea ajunge la concluzia că actualizarea trebuie făcută prin folosirea ratei medii a inflației din anul precedent la momentul la care aceasta se cunoaște, operând revizuirea la cererea asiguratului sau din oficiu, chiar dacă inițial s-a avut în vedere inflația calculată pentru anul precedent anului anterior datei la care se face actualizarea.

VII. Practica judiciară a instanțelor naționale în materie

70. Din răspunsurile transmise de instanțele naționale, la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, a rezultat că practică judiciară a fost identificată numai la nivelul a două curți de apel (în total 3 decizii), în timp ce puncte de vedere teoretice au formulat judecătorii din circumscripțiile a trei curți de apel, conturându-se două opinii cu privire la fiecare întrebare din sesizare.

71. Referitor la prima chestiune, *într-o opinie*, s-a apreciat că legiuitorul a stabilit expres, în mod derogatoriu de la norma comună, un alt indice de majorare a pensiilor speciale stabilite în temeiul Legii nr. 223/2007, cu modificările aduse prin Legea nr. 83/2015, nefiind aplicabile procente de majorare a punctului de pensie stabilite prin art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2015, art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2016, respectiv art. 2 alin. (1) din O.U.G. nr. 2/2017.

72. S-a argumentat că scopul emiterii ordonanțelor de urgență menționate este același, respectiv stabilirea unui alt cunctum de majorare a punctului de pensie pentru destinatarii acestor acte normative, indiferent dacă se menționează sau nu expres că procente derogatorii de majorare se acordă prin derogare de la art. 102 din Legea nr. 263/2010 sau tocmai în aplicarea acestor prevederi legale, dispozițiile art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007 fiind speciale.

73. Dispozițiile art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, modificată prin Legea nr. 83/2015, fac trimitere la art. 102 din Legea nr. 263/2010, care operează cu noțiunea de „rata medie anuală a inflației”, iar derogările din ordonanțele de urgență menționate prevăd doar că valoarea punctului de pensie se va majora cu anumite procente, fără să se mai aplice regula ca majorarea punctului de pensie să se raporteze la rata medie anuală a inflației.

74. În sensul acestei opinii s-au identificat 3 decizii pronunțate de două curți de apel, fiind exprimate puncte de vedere teoretice de judecătorii de la un tribunal.

75. Într-o altă opinie, s-a considerat că dispozițiile art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2015, art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2016, respectiv art. 2 alin. (1) din O.U.G. nr. 2/2017 sunt aplicabile și pentru actualizarea pensiilor de serviciu, potrivit

art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, suplinind aplicarea formulei de calcul din art. 102 alin. (2) din Legea nr. 263/2010.

76. Cu titlu de practică judiciară poate fi menționată o sentință nedefinitivă (atașată sesizării), în același sens fiind exprimate și puncte de vedere teoretice de către judecătorii de la o curte de apel și 4 tribunale.

77. Cu privire la cea de-a doua întrebare, *într-o opinie*, s-a dat eficiență celor reținute în considerentele Deciziei nr. 61 din 26 octombrie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, arătându-se că indicatorul în raport cu care se face actualizarea trebuie, conform dispozițiilor art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, astfel cum a fost modificat prin O.U.G. nr. 59/2017, să îndeplinească două condiții cumulative, respectiv să fie cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și să fie comunicat de Institutul Național de Statistică. Prin urmare, utilizând aceleași reguli de interpretare, o revizuire a pensiei prin folosirea noului indicator cunoscut este incompatibilă cu condiția „cunoașterii la 1 ianuarie” impusă de textul legal.

78. În sensul acestei opinii s-au identificat 3 decizii pronunțate de două curți de apel și o sentință nedefinitivă (atașată sesizării), fiind exprimate puncte de vedere teoretice de judecătorii de la o curte de apel și două tribunale.

79. Într-o altă opinie, s-a apreciat că, după comunicarea de către Institutul Național de Statistică a ratei medii anuale a inflației, ulterior datei de 1 ianuarie a anului în care a avut loc actualizarea din oficiu, a pensiei de serviciu, cu ultima rată medie a inflației cunoscută și comunicată, casa teritorială de pensii competentă este obligată să revizuiască pensia de serviciu prin aplicarea retroactivă a ratei medii anuale a inflației comunicate de Institutul Național de Statistică corespunzătoare anului pentru care a operat deja actualizarea.

80. Această opinie s-a regăsit doar la nivel teoretic, în punctele de vedere exprimate de judecătorii de la 3 tribunale.

81. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii, cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării.

VIII. Jurisprudența Curții Constituționale

82. A fost identificată Decizia Curții Constituționale nr. 84 din 3 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 30 mai 2022, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 102 din Legea nr. 263/2010.

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

83. Verificând jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție, pronunțată în procedurile de unificare a practicii judiciare, au fost identificate următoarele decizii relevante:

— **Decizia nr. 61 din 26 octombrie 2020 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 132 din 9 februarie 2021, prin care a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „*Interpretarea dispozițiilor art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007 privind Statutul personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România, cu modificările și completările ulterioare, în sensul de a se stabili înțelesul sintagmei «rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și comunicat de Institutul Național de Statistică»*”, respectiv dacă aceasta este indicatorul corespunzător anului anterior celui în care se face actualizarea sau este vorba despre ultimul indicator cunoscut la data de 1 ianuarie a anului în care se face actualizarea, în baza comunicării Institutului Național de Statistică”, relevante fiind considerentele de la paragrafele 57-68 ale deciziei;

— **Decizia nr. 29 din 10 februarie 2025 a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept**, publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 211 din 11 martie 2025, prin care a fost respinsă, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Gorj — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept privind: „*Modul de actualizare a pensiilor de serviciu ale grefierilor în perioada 2018-2020, raportat la dispozițiile art. 68⁵ alin. (10) din Legea nr. 567/2004 privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cu modificările și completările ulterioare, în sensul dacă actualizarea are loc în raport cu indicele de inflație al anului anterior sau în raport cu indicele de inflație cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și comunicat de Institutul Național de Statistică*”, prezentând relevanță paragrafele 50-55.

X. Raportul asupra chestiunii de drept

84. Judecătorii-raportori au apreciat că sesizarea formulată în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este inadmisibilă, nefiind întrunite cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

85. Prealabil analizării în fond a problemei de drept supuse dezbaterii, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept este ținută să verifice dacă, în raport cu întrebările formulate de titularul sesizării, sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în conformitate cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, potrivit cu care „*Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatănd că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată*”.

86. În cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior rezultă că legiuitorul a instituit o serie de condiții de admisibilitate pentru declanșarea procedurii sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile — astfel cum au fost acestea decelate în jurisprudența instanței supreme dezvoltate pe marginea mecanismului procedural în discuție —, condiții care se impun a fi întrunite în mod cumulativ, respectiv:

- a) existența unei cauze aflate în curs de judecată, în ultimă instanță;
- b) cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
- c) existența unei chestiuni de drept reale, veritabile, susceptibile să dea naștere unor interpretări diferite, pentru care să fie necesară o rezolvare de principiu;
- d) soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
- e) noutatea chestiunii de drept a cărei lămurire se solicită;
- f) chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

87. Evaluând elementele sesizării pentru a stabili dacă se verifică îndeplinirea simultană a tuturor condițiilor care permit declanșarea mecanismului de unificare a practicii judiciare, se constată că doar o parte dintre cerințele anterior enunțate sunt întrunite.

88. Astfel, sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate legate de titularul sesizării și de stadiul soluționării pricinii în care sesizarea a fost promovată, întrucât Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă a fost investită cu soluționarea apelului declarat de reclamant în contradictoriu cu intimata casa teritorială de pensii, într-un litigiu având ca obiect: actualizarea pensiei de serviciu în

baza dispozițiilor art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, începând cu ianuarie 2016 și până în prezent; plata diferențelor drepturilor de pensie de serviciu; recalcularea pensiei de asigurări sociale, în baza art. 169² din Legea nr. 263/2010. Drept urmare, potrivit dispozițiilor art. 155 din Legea nr. 263/2010 și ale art. 96 pct. 2 și art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, curtea de apel judecă în ultimă instanță.

89. În ce privește condiția ca prin sesizare să fie dedusă spre interpretare o veritabilă chestiune de drept, susceptibilă unei dezlegări de principiu, aptă să preîntâmpine jurisprudența neunitară, precum și condiția referitoare la existența raportului de dependență dintre soluționarea pe fond a cauzei și lămurirea chestiunii de drept în discuție, se constată o serie de neregularități, care fac demersul inadmisibil.

Prima întrebare prealabilă

90. Dintru început, se cuvine reamintit că, în procedura hotărârii prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție nu se substituie atributului fundamental al instanțelor, de interpretare și aplicare a legii, ci se limitează la a facilita judecătorului eliminarea ambiguităților ori dificultăților unor texte de lege, în scopul asigurării unor dezlegări jurisdicționale adecvate și unitare, aspect statuat în mod constant în jurisprudența instanței supreme.

91. În absența definirii în art. 519 din Codul de procedură civilă a noțiunii de „chestiune de drept”, această cerință este supusă unei evaluări în concret, din partea instanței supreme, raportat la elementele care legitimează, în aprecierea instanței de trimitere, declanșarea mecanismului pronunțării hotărârii prealabile.

92. Așa cum s-a arătat și în doctrină, pentru a fi justificată intervenția instanței supreme în scopul preîntâmpinării unei jurisprudențe neunitare, este necesar ca respectiva chestiune de drept să releve aspecte dificile și controversate de interpretare, date de neclaritatea normei, de caracterul incomplet al acesteia, susceptibil de mai multe sensuri ori accepțiuni deopotrivă de justificate față de imprecizia redactării textului legal.

93. De asemenea, jurisprudența consolidată, timp de peste un deceniu, în legătură cu această condiție de admisibilitate a statuat constant că în sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu procedura pronunțării unei hotărâri prealabile trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecății (în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015; Decizia nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017; Decizia nr. 40 din 7 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 912 din 23 septembrie 2021).

94. Ca atare, chestiunea de drept supusă dezbaterii trebuie să fie una veritabilă, legată de posibilitatea de a interpreta diferit un text de lege fie din cauză că acesta este incomplet, fie pentru că nu este corelat cu alte dispoziții legale, fie pentru că se pune problema că nu ar mai fi în vigoare sau că și-ar putea extinde efectele după data abrogării lui (prin ultraactivitate), fie că ar intra în coliziune cu principii fundamentale ale dreptului.

95. Definitorie, așadar, pentru această procedură este dezlegarea de principiu pe care o poate da instanța supremă în legătură cu sensul normei de drept, cu cea mai adecvată interpretare a lui, atunci când este susceptibil de mai multe înțelesuri, astfel încât ulterior, printr-o aplicare corespunzătoare din partea instanțelor, jurisprudența să capete coerență și unitate.

96. Caracterul complex sau, după caz, precar al reglementării, de natură a conduce, în final, la interpretări diferite, precum și dificultatea completului în a-și însuși o anumită interpretare trebuie să fie evidențiate în încheierea de sesizare, a cărei motivare se impune a fi aptă să releve reflecția asupra diferitelor variante de interpretare posibile, cu

argumentele aferente, și de o manieră în care să se întrevadă explicit pragul de dificultate al întrebării și în ce măsură acesta depășește obligația ordinară a instanței de a interpreta și aplica legea în cadrul soluționării unui litigiu, întrucât simpla dilemă cu privire la sensul unei norme de drept nu poate constitui temei pentru declanșarea mecanismului hotărârii prealabile (în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 88 din 4 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 114 din 6 februarie 2018; Decizia nr. 2 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 157 din 2 martie 2017; Decizia nr. 32 din 30 martie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 553 din 26 iunie 2020).

97. Drept urmare, punctul de vedere exprimat de instanța de trimitere necesită să aibă o anumită complexitate, să fie conceput astfel încât să demonstreze o reală dificultate în a discerne care posibilă interpretare a normei de drept este cea mai adecvată.

98. Această întrucât interpretarea și aplicarea legii, în circumstanțele specifice fiecărei cauze, sunt competențe care aparțin instanței de judecată investite și reprezintă o obligație ridicată la rang de principiu fundamental, ce își găsește consacrarea în prevederile art. 5 alin. (2) din Codul de procedură civilă (în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 6 din 20 ianuarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 176 din 3 martie 2020; Decizia nr. 1 din 18 ianuarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 26 martie 2021; Decizia nr. 24 din 9 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 554 din 7 iunie 2022).

99. În sesizarea dedusă examinării de față, *obiectul celei dintâi întrebări prealabile vizează modalitatea de actualizare a pensiei de serviciu a personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România, în forma inițială a art. 42⁵ introdus prin art. 1 pct. 1 din Legea nr. 83/2015, din perspectiva sferei de acțiune a majorărilor cu procente fixe a valorii punctului de pensie, reglementate prin ordonanțe de urgență succesive*.

100. În concret, instanța de trimitere solicită răspuns la întrebarea dacă pentru actualizarea anuală, din oficiu, a pensiei de serviciu pentru perioada ianuarie 2016-iulie 2017 sunt aplicabile procente de majorare a punctului de pensie (de 5%, 5,25% și 9%), stabilite prin art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2015, art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2016 și art. 2 alin. (1) din O.U.G. nr. 2/2017, în raport cu forma inițială a normei cuprinse în art. 42⁵, potrivit căreia „*Pensia de serviciu se actualizează, din oficiu, în fiecare an, odată cu modificarea valorii punctului de pensie, cu procentul corespunzător ratei inflației utilizat la stabilirea valorii punctului de pensie, conform prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare*”.

101. Chiar dacă instanța de trimitere a prezentat două posibile interpretări antinomice pe care chestiunea de drept le-ar suscita, totuși punctul de vedere exprimat de completul de judecată care a formulat sesizarea nu demonstrează dificultăți real întâmpinate în a discerne care este varianta de interpretare juridică adecvată, astfel că încheierea de sesizare nu cuprinde o justificare îndestulător de convingătoare asupra modului în care chestiunea de drept care face obiectul întrebării prealabile ar putea, în realitate, să susțină potențialul textelor de lege de a genera practică judiciară neunitară și, pe cale de consecință, să necesite o dezlegare de principiu.

102. Relevantă este, sub acest aspect, însăși jurisprudența transmisă de instanțele naționale, expusă la pct. VII, care ilustrează faptul că, într-o orientare cvasiunanimă a practicii judiciare (o singură hotărâre, nedefinitivă, fiind în sens contrar), instanțele au adoptat soluția de respingere a acțiunilor de tipul celei în care a fost formulată prezenta sesizare.

103. În esență, s-a argumentat în sensul că intenția legiuitorului nu a fost aceea de a actualiza pensia de serviciu ori de câte ori se majorează valoarea punctului de pensie, ci numai cu procentul reprezentat de rata medie anuală a inflației, care se utilizează și la stabilirea valorii punctului de pensie; altfel spus, nu orice modificare a valorii punctului de pensie atrage și

actualizarea pensiei de serviciu, ci numai acea modificare cu procentul corespunzător ratei inflației utilizat la stabilirea valorii punctului de pensie.

104. Totodată, s-a reținut că, în lipsa unei prevederi legale exprese, derogarea instituită succesiv prin cele trei ordonanțe de urgență de la modalitatea de majorare a valorii punctului de pensie, prin consacrarea unor procente fixe, nu produce efecte și în privința modalității de actualizare a pensiei de serviciu, circumscrisă indicatorului expres reglementat de art. 42⁵ introdus prin Legea nr. 83/2015 („*cu procentul corespunzător ratei inflației utilizat la stabilirea valorii punctului de pensie*”), normă care trimite expres la prevederile generale ale Legii nr. 263/2010 și implicit la art. 102 alin. (2) din acest act normativ, conform căruia „*Valoarea punctului de pensie se majorează anual cu 100% din rata medie anuală a inflației, la care se adaugă 50% din creșterea reală a câștigului salarial mediu brut realizat*”.

105. Instanța de trimitere s-a plasat, în realitate, în sfera propriei nevoi de confirmare a uneia dintre cele două variante de interpretare propuse prin încheierea de sesizare, de vreme ce jurisprudența cristalizată, constantă, demonstrează că întrebarea prealabilă vizează un cadru normativ care nu este, în mod real, susceptibil de mai multe înțelesuri deopotrivă de justificate.

106. Dubiul de interpretare și aparenta dificultate a instanței de trimitere în a-și însuși una dintre variantele decelate ca atare în actul de sesizare ar putea fi surmontate printr-o interpretare adecvată și corelată a normelor de drept stabilite ca fiind incidente cauzei, pe baza metodelor curente de interpretare gramaticală, logică, teleologică și sistematică, în consens și cu reperele jurisprudențiale reflectate în hotărârile atașate răspunsurilor înaintate de curțile de apel.

107. Este bine cunoscut că norma specială limitează câmpul de aplicare a normei generale ori de câte ori are dispoziții exprese, derogatorii, aceasta din urmă rămânând aplicabilă și putând întregi dispozițiile normei speciale atunci când ele sunt incomplete sau, după caz, nu reglementează deloc anumite aspecte ale materiei.

108. În acest sens, dispozițiile art. 15 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, statuează că „*Reglementarea este derogatorie dacă soluțiile legislative referitoare la o situație anume determinată cuprind norme diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie, aceasta din urmă păstrându-și caracterul său general obligatoriu pentru toate celelalte cazuri*”.

109. Devine, așadar, necesară și utilă verificarea identității obiectului de reglementare — ca situație-premisă de care este condiționată activarea regulilor de soluționare a conflictului material dintre normele civile concurente —, în sensul de a se stabili dacă un atare concurs se regăsește sau nu în privința procentelor fixe de majorare a valorii punctului de pensie, precum și a indicatorului de actualizare a pensiei de serviciu cu procentul corespunzător ratei inflației utilizat la stabilirea valorii punctului de pensie, astfel cum sunt reglementate aceste concepte prin dispozițiile speciale ale art. 14 alin. (1) din O.U.G. nr. 57/2015, art. 12 alin. (1) din O.U.G. nr. 99/2016 și art. 2 alin. (1) din O.U.G. nr. 2/2017, precum și ale art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007 introdus prin Legea nr. 83/2015, iar, pe de altă parte, prin cele generale ale art. 102 alin. (2) din Legea nr. 263/2010.

110. Reiterând, în procedura pronunțării hotărârii prealabile, Înalta Curte de Casație și Justiție nu se substituie atributului fundamental al instanțelor, de stabilire a normei incidente și de interpretare și aplicare a legii; judecătorul cauzei, în virtutea plenitudinii funcției sale jurisdicționale, este cel chemat să rezolve și posibilele dificultăți de interpretare ori de corelare a unor norme juridice, fie ele neclare ori incomplete, folosind metodele de interpretare a legii, în acord cu principiile de drept, cu statuările doctrinare și cele jurisprudențiale în materie, atât timp cât interpretarea legii substanțiale și a celei de procedură reprezintă o etapă distinctă și absolut necesară în procesul de aplicare a dreptului la o situație de fapt concretă.

111. Concluziv, sesizarea vizând pronunțarea unei hotărâri prealabile nu îndeplinește, cu referire la prima întrebare, condiția de admisibilitate vizând existența unei chestiuni de drept pentru care să fie necesară o rezolvare de principiu, în înțelesul dat acesteia conform jurisprudenței consolidate a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

A doua întrebare prealabilă

112. *Obiectul acestei întrebări vizează domeniul de aplicabilitate a normei juridice care reglementează actualizarea pensiei de serviciu a personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România, cuprinsă în art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, în forma în vigoare, astfel cum a fost modificată prin art. I din O.U.G. nr. 59/2017, din perspectiva posibilității revizuirii pensiei de serviciu cu rata medie a inflației din anul anterior, indicator cunoscut cu întârziere, ulterior actualizării pensiei în raport cu indicatorul definitiv, cunoscut și comunicat de Institutul Național de Statistică (mai exact, indicele de inflație pentru anul de dinaintea celui anterior actualizării).*

113. În concret, instanța de trimitere solicită răspuns la întrebarea dacă, după comunicarea de către Institutul Național de Statistică a ratei medii anuale a inflației, ulterior datei de 1 ianuarie a anului în care a avut loc actualizarea, din oficiu, a pensiei de serviciu cu ultima rată medie a inflației cunoscută și comunicată, casa teritorială de pensii competentă este obligată să revizuiască pensia de serviciu, prin aplicarea retroactivă a ratei medii anuale a inflației comunicate, corespunzătoare anului pentru care a operat deja actualizarea.

114. Modalitatea de actualizare a pensiei de serviciu, în vigoare, este reglementată de art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, astfel cum a fost modificat prin art. I din O.U.G. nr. 59/2017, având următorul conținut: „*Pensia de serviciu se actualizează, din oficiu, în fiecare an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și comunicat de Institutul Național de Statistică. Dacă în urma actualizării rezultă o pensie mai mică, se păstrează pensia aflată în plată.*”

115. Chestiunea de drept punctuală, asupra căreia instanța supremă este solicitată să dea o dezlegare cu valoare de principiu, are ca situație-premisă pensia de serviciu actualizată deja în raport cu rata medie anuală a inflației, astfel cum era cunoscut și comunicat acest indicator la data de 1 ianuarie a anului în care a avut loc actualizarea operată, fiind vorba despre indicele de inflație pentru anul de dinaintea celui anterior actualizării.

116. Or, astfel cum notează și instanța de trimitere, problematica ce vizează indicatorul de actualizare „*rata medie anuală a inflației, indicator definitiv, cunoscut la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea și comunicat de Institutul Național de Statistică*” a făcut anterior obiectul analizei Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în cadrul Deciziei nr. 61 din 26 octombrie 2020, cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007, și care a vizat lămurirea sintagmei utilizate de legiuitor, în sensul de a se stabili dacă se referă la indicatorul corespunzător anului anterior celui în care se face actualizarea sau la ultimul indicator cunoscut la data de 1 ianuarie a anului în care se face actualizarea, în baza comunicării Institutului Național de Statistică.

117. Deși, prin hotărârea prealabilă sus-menționată, instanța supremă a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată, reținând că problema de drept invocată nu prezintă un grad de dificultate ridicat de natură să justifice o dezlegare de principiu, totuși aceasta oferă repere concrete de interpretare a sintagmei în discuție, relevante în acest sens fiind considerentele de la paragrafele 58-68.

118. În esență, în cuprinsul acestora s-a reținut că, definind rata medie anuală a inflației ca un indicator definitiv care trebuie să fie atât „*cunoscut*” la data de „1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea”, cât și „*comunicat*”, art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007 instituie în mod neechivoc criteriile de stabilire a acesteia, condiționând în mod expres stabilirea indicelui în

discuție de cunoașterea sa la o anumită dată, respectiv la 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea, și indicând instituția căreia îi revine obligația de a face comunicarea acestui indice, respectiv Institutul Național de Statistică. Prin urmare, *rata medie anuală a inflației constituie un indice determinat în temeiul unor criterii expres și limitativ indicate de legiuitor, de la care nu se poate deroga*, împrejurarea că Institutul Național de Statistică nu comunică rata medie anuală a inflației la data de 1 ianuarie a fiecărui an în care se face actualizarea reprezentând o împrejurare de fapt care nu poate transforma acest indice într-unul determinabil, decât cu ignorarea criteriilor menționate în art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007. S-a mai reținut că modificarea art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007 prin O.U.G. nr. 59/2017 constituie o schimbare a viziunii pe care legiuitorul a avut-o în ceea ce privește criteriile de actualizare a pensiei de serviciu, astfel că interpretarea potrivit căreia sintagma ar viza indicatorul corespunzător anului anterior celui în care se face actualizarea, chiar dacă nu era cunoscut la data de 1 ianuarie a anului în care se face actualizarea, în baza comunicării Institutului Național de Statistică, nu poate fi acceptată întrucât modifică însăși intenția legiuitorului.

119. În egală măsură, raționamentul expus în considerentele Deciziei nr. 61 din 26 octombrie 2020 a fost utilizat, *mutatis mutandis*, și în privința modului de actualizare a pensiei de serviciu a personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești, la care se referă art. 68⁵ alin. (10) din Legea nr. 567/2004 *privind statutul personalului auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice, cu modificările și completările ulterioare*, ce are un conținut identic cu cel al art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007. Astfel, prin Decizia nr. 29 din 10 februarie 2025, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibilă, sesizarea formulată, reținând că nu este îndeplinită condiția de admisibilitate referitoare la dificultatea chestiunii de drept.

120. În acest cadru argumentativ, pornind de la situația-premisă care fundamentează întrebarea adresată și ținând seama de statuarea asupra clarității termenilor în care este redactată norma de drept ce consacră indicatorul în baza căruia se face actualizarea pensiei de serviciu, se cuvine observat aspectul că demersul instanței de trimitere urmărește, în realitate, dezlegarea cu valoare de principiu a mecanismului revizuirii pensiei de serviciu, din oficiu sau la solicitarea pensionarului, de vreme ce autorul sesizării solicită un răspuns la întrebarea dacă, după actualizarea operată în condițiile anterior descrise, casa teritorială de pensii competentă este obligată să revizuiască pensia de serviciu, prin aplicarea retroactivă a ratei medii anuale a inflației din anul precedent, cunoscută și comunicată cu întârziere.

121. Or, pe de o parte, mecanismul revizuirii pensiei este distinct de instituția actualizării pensiei, fiind consacrat separat și supus regulilor generale cuprinse în dispozițiile art. 107 din Legea nr. 263/2010.

122. Astfel, în sistemul public de pensii, indiferent de tipul de pensie, aceasta trebuie să satisfacă exigențele de legalitate în privința modului de calcul, scop care poate fi realizat chiar și ulterior stabilirii și/sau plății drepturilor de pensie.

123. Rațiunea mecanismului revizuirii pensiei, subordonată imperativului de a se determina legal cuantumul oricărei pensii, a fost reiterată în mod constant în jurisprudența instanței de contencios constituțional, care a statuat în sensul că un atare instrument legal se constituie într-o „modalitate de punere de acord a cuantumului pensiei cu dispozițiile legale în vigoare la momentul stabilirii pensiei”, iar, „obligația restituirii sumelor încasate necuvenit este, mai degrabă, o expresie particularizată în materia asigurărilor sociale a instituției îmbogățirii fără justă cauză”, însă, „atunci când pensionarul solicită constatarea unei diferențe între suma legal cuvenită și cuantumul pensiei stabilit și aflat în plată”, textul de lege „poate fi privit și ca un mijloc de protecție a dreptului la pensie” (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 439 din 9 iunie 2015, publicată

în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 597 din 7 august 2015, și Decizia Curții Constituționale nr. 715 din 9 noiembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 171 din 23 februarie 2018).

124. Spre deosebire, actualizarea pensiei cu rata medie anuală a inflației urmărește conservarea, la data efectuării plății, a valorii reale a obligației bănești ce incumbă statului, prin menținerea la aceeași putere de cumpărare și contracararea, astfel, a consecințelor negative ale procesului inflaționist ce conduce la deprecierea monedei naționale.

125. Pe de altă parte, instanța de trimitere a fost investită cu soluționarea căii de atac într-un litigiu având ca obiect (sub aspectul capetelor de cerere care interesează mecanismul de unificare activat) actualizarea pensiei de serviciu în baza dispozițiilor art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007 și plata diferențelor de drepturi de pensie, iar nicidecum revizuirea pensiei de serviciu, impunându-se a fi reiterată distincția evidentă dintre instituțiile actualizării/revizuirii/recalculării pensiei.

126. Decurge de aici consecința că nu este îndeplinită condiția referitoare la existența raportului de dependență dintre soluționarea pe fond a cauzei și lămurirea chestiunii de drept în discuție.

127. Se cuvine, astfel, subliniat că în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a statuat că această cerință legală presupune ca problema de drept să fie esențială, direct incidentă în soluționarea cauzei și raportată la limitele investiției instanței de trimitere (a se vedea, exemplificativ, Decizia nr. 36 din 4 mai 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 541 din 24 iunie 2020; Decizia nr. 81 din 5 decembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 8 din 5 ianuarie 2023).

128. Aceasta, întrucât hotărârea prealabilă trebuie să fie de natură a produce un efect concret asupra soluției ce urmează a fi pronunțată de către instanța de trimitere, cerința pertinentei fiind expresia utilității pe care rezolvarea de principiu a chestiunii de drept invocate trebuie să o aibă în cadrul soluționării litigiului, ceea ce presupune ca problema de drept ce face obiectul

sesizării să fie direct incidentă pentru soluționarea cauzei (a se vedea, exemplificativ, Decizia nr. 6 din 8 februarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 1 aprilie 2021; Decizia nr. 49 din 18 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1005 din 6 noiembrie 2023; Decizia nr. 10 din 11 martie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 359 din 17 aprilie 2024).

129. Așadar, nu este îndeplinită condiția în discuție atunci când procedura hotărârii prealabile a fost declanșată pentru a se răspunde unei probleme de drept ipotetice, chiar dacă ar avea legătură cu materia litigioasă (a se vedea Decizia nr. 63 din 2 octombrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1009 din 6 noiembrie 2023), ori atunci când starea de fapt proprie cauzei nu se încadrează în ipoteza normei legale a cărei interpretare se solicită (a se vedea Decizia nr. 7 din 30 ianuarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 155 din 23 februarie 2023).

130. Totodată, spre deosebire de recursul în interesul legii, pe calea căruia se rezolvă o problemă de drept controversată, într-o manieră abstractă și generală, în cazul hotărârii prealabile, dezlegarea chestiunii de drept este una punctuală, adecvată circumstanțelor speței (a se vedea Decizia nr. 46 din 19 septembrie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1021 din 20 octombrie 2022).

131. Concluziv, sesizarea vizând pronunțarea unei hotărâri prealabile nu îndeplinește, cu referire la cea de-a doua întrebare, condiția de admisibilitate privitoare la existența raportului de dependență dintre soluționarea pe fond a cauzei și lămurirea chestiunii de drept în discuție, în înțelesul dat acesteia conform jurisprudenței consolidate a Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

132. Pentru toate considerentele arătate, constatând că nu sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate prevăzute de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, se va respinge sesizarea, ca inadmisibilă.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Curtea de Apel Constanța — Secția I civilă, în Dosarul nr. 1.800/118/2023, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarea chestiune de drept:

Dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 42⁵ din Legea nr. 223/2007 privind Statutul personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România, cu modificările și completările ulterioare:

— pentru actualizarea anuală, din oficiu, a pensiei de serviciu pentru perioada ianuarie 2016-iulie 2017 sunt aplicabile procentele de majorare a punctului de pensie stabilite prin art. 14 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare, art. 12 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2016 privind unele măsuri pentru salarizarea personalului plătit din fonduri publice, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, aprobată prin Legea nr. 152/2017, respectiv art. 2 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 2/2017 privind unele măsuri fiscal-bugetare, precum și modificarea și completarea unor acte normative, aprobată cu modificări prin Legea nr. 137/2017;

— după comunicarea de către Institutul Național de Statistică a ratei medii anuale a inflației, ulterior datei de 1 ianuarie a anului în care a avut loc actualizarea, din oficiu, a pensiei de serviciu cu ultima rată medie a inflației cunoscută și comunicată, casa teritorială de pensii competentă este obligată să revizuiască pensia de serviciu prin aplicarea retroactivă a ratei medii anuale a inflației comunicată de Institutul Național de Statistică corespunzătoare anului pentru care a operat deja actualizarea.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 26 mai 2025.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

MARIANA CONSTANTINESCU

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Repana

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2025 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.760	760	275
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.280		300
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	4.920		440
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	940		100
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.760		340
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.500		320
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.200		110

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

Pentru comenzi, accesați www.monitoruloficial.ro, Magazin online, Monitorul Oficial — apariții și abonamente.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2025 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	140 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2025.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Relații cu publicul: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78/79/83.
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

